

С. Бандера проти Воюючої України

Винятки з „Листа до друзів і подруг”, виданому в лютому 1953
у „місці постою”

„Лист”, що його розіслав С. Бандера „друзям і подругам”, тобто тільки вибранцям своєї організації — відомої під назвою З(акордонні) Ч(астини) ОУН або ОУНр — є цікавий для українського еміграційного суспільства не так своїм змістом як таким, але як матеріальний доказ, що той „провідник” тієї емігрантської групи насправді є **проти воюючої України**. Бо досі він і його „друзі і подруги” дуже голосно говорили і широко розписувалися про свої зв’язки з воюючою Україною і заслонювалися назвою УГВР, а нишком заперечували краєві позиції і поборювали речників визвольного підпілля в Україні. Зміст „Листа” дає численні й авторитетні докази на те, як теж вияснює в ім’я чого той „провідник” займав таке двозначне становище досі, а тепер уже виразно й одверто поборює організовані форми в Краю: і УГВР, і УПА, і краєву ОУН. Для точності пригадаємо, що в 1950 р. той же С. Бандера намагався підпорядкувати собі „наказним порядком” вояків УПА, які прорвалися боєвим рейдом з України в Західну Європу згідно з дорученнями Головної Команди УПА і політичного керівництва визвольної боротьби в Україні — УГВР. В основному це йому не вдалося, бо на його службу стануло лише декілька людей і створили товариство бувших вояків УПА, підпорядковане ЗЧ ОУН. Знаним є, що всі „історії” про С. Бандера, як про організатора УПА, або, як це він сам про себе пише, про „носія найвищого авторитету у визвольно-революційному русі” — є звичайною видумкою. Фактом бо є, що С. Бандера ані не організував УПА, ані жодними повстанськими групами ніколи не командував. В тому часі, як організувалася УПА, С. Бандера перебував у концтаборі в Німеччині, і в жовтні 1944 р., разом з іншими в’язнями, як полк. А. Мельник, інж. О. Бойдуник, Я. Стецько, був звільнений. Не є теж тайною, що від свого звільнення в 1944 році, С. Бандера находитися в Німеччині, про що зрештою сам нераз казав. — Тепер намагання С. Бандери йдуть за опанування Закордонного Представництва УГВР, подібно, як намагався він опанувати УНРаду чотири роки тому.

Тому що „Лист” є дуже довгий (35 сторін машинопису), вибираємо важливіші місця, закиди і твердження,

які лягли в основу того послання-інструкції. Пояснення подаємо лише найконечніші, бо вважаємо, що слова „провідника” найкраще говорять самі за себе. Він написав, що знає і як умів. Читач нехай прийме їх так щиро, як він їх висловив своїм довіренним вибранцям.

Текст „Листа” С. Бандери подаємо без ніяких змін, з машиновими і прописними помилками включно.

ПРИЧИНА ПОЯВИ „ЛИСТА”

С. Бандера пише:

М. П., в лютому 1953 р.

Дорогі Друзі і Подруги!

„Цим листом хочу в першу чергу відповісти на ті листи, звернення, вислови думок і бажань, які я одержав ріжкими шляхами, після моєго уступлення з посту Голови Проводу ОУН. Хочу дати відповідь на висказані запити у зв’язку з цим актом. При цій нагоді заторкну й інші питання, які не пов’язані з цею справою, але з огляду на їх актуальність хочу подати свої погляди...

Познакомившись з усіма поданими аргументами й передбаченнями щодо наслідків уступлення, мушу запевнити цих друзів, що зважуючи усе, що промовляло „за” і „проти” такого кроку, я брав до уваги теж те, що вони опісля підносили у своїх листах і зверненнях. Рівно ж на Ширшій Нараді Проводу ЗЧ ОУН, на якій я за комунікував своє уступлення, і яка пізніше розглядала цілу справу, під різними аспектами, учасники Наради відмічали м. ін. теж такі речі як пізніше були видвигнені в листах з Теренів, зокрема з терену К.”

(Лист С. Бандери, стор. 1).

(С. Бандера подав до відома про своє так зване уступлення з посту „голови проводу ОУН” нотаткою в контролюваній ним газеті „Український Самостійник” з 1952 р. Насправді це було уступлення з „нічого”. Літом 1943 року на Ш-му Надзвичайному Зборі ОУН обрано колегіальній провід ОУН з Т. Чупринкою (інше псевдо: Тур) як Головою Проводу ОУН та скасовано вождівську систему. Після смерті ген.-хор. Т. Чупринки в березні 1950 р. на той пост обрано в Краю іншу людину, бо ще за життя ген.-хор. Т. Чупринки вирішено: керівництво підпільної організації повинно бути на українських землях, а не на еміграції. Однак на т. зв. мі-

теневальській конференції закордоном 1948 р. С. Бандера „проклямував” себе провідником „всієї” ОУН, всупереч спротивові членів ОУН, яких вислав краєвий провід у 1944 р. на еміграцію для політичної роботи. Тих членів ОУН (а до них приєдналося згодом більше людей з рядів ЗЧ ОУН) Бандера в своєму листі називає „опозицією”.

ІДЕОЛОГІЧНО-ПРОГРАМОВИЙ ЗАКИД

С. Бандера пише:

„Визнавці того напрямку з групи „опозиції” мотивують свою зміновіховство (в бік соціалізму і комунізму — прим. н.) різно. Одні змінили свої переконання в цих питаннях зasadничо і захопились соціалістичними, а тоді прямо комуністичними соціальними принципами і приняли за свою ідею правдиве здійснення тих засад на національній базі, в рамках самостійної держави. Інші самі не мають переконання до комуністичних, чи наближених до комунізму гасел, але їх не вважають їх якимось засадничим злом, з яким не можна б погодитись”...

„Треті, знову, кермуться спільним для цілої групи поглядом, що в наслідок тотального опанування марксистсько-ленінською доктриною цілого життя... що ця доктрина правильна, добра і єдино можлива...”

„Не можемо трактувати постави групи „опозиції” поблажливо, як маловажні відхилення чи заблудження”...

(Ці закиди не нові. Їх висувано на сторінках бандерівської преси, а зокрема на сторінках „Сурми” поверх два роки, аж поки з Краю не прийшла виразна заборона таке висування; до речі, преса С. Бандери і ЗЧ ОУН підчинилася тому дорученню і навіть помістила „Роз'яснення своїх помилок. Бо у присланні з Краю „Становище проводу ОУН на Українських Землях до різних спірних або актуальних питань закордоном” з липня 1950 р. сказано буквально таке:

„Закордонні частини ОУН в цілому ряді питань відійшли від духа і букв програмових постанов III-го Збору”. В питанні філософії... в соціально-економічних питаннях... в питанні визначення внутрідережавного ладу української держави... Провід ОУН на Землях вважає, що становище проводу ЗЧ ОУН — НЕПРАВИЛЬНЕ...”

А щодо писаних підпільних публіцистів в Україні, що їх пропагувало і пропагує закордоном Закорд. Представництво УГВР, а С. Бандера називає їх „марксистськими”, сказано:

„Провід ОУН на Землях стверджує, що всі центральні країлові видання („Ідея і Чин”, „Випуски”, окремі статті П. Полтави, У. Кужіля, О. Горнового, А. Осипенка, З. Савченка, Левенка) є Проводом ОУН на Землях яprobовані і відбивають його погляд. Всі вони писані згідно з Постановами III-го НВЗ ОУН і НЕМАЄ В НИХ НІ-

ЯКОГО „МАРКСИСТСЬКОГО УХИЛУ”.

(З того бачимо, що теперішні закиди С. Бандери в сторону ЗП УГВР є лише повторенням раніших закидів у сторону цілого підпіля в Україні, провід якого офіційно ці закиди відкинув і спростував).

ЗАКИД ЩОДО ПОЛІТИКИ ЗП УГВР

„У площині дієвої політики закордоном ЗП УГВР веде теж цілком протилежну лінію від самостійницької політики ОУН. Його політична практика являється безпринципною орієнтацією на США...”

— пише С. Бандера в своєму листі на стор. 16-й. Однак на стор. 20-й поспішає ствердити незаперечний факт, що —

„Правда, ЗП так само, як усі, без війму, українські політичні чинники закордоном ставиться негативно до московських імперіалістичних затій закордоном, до намагань втягнути в їх орбіту українську справу. Теж критично ставиться до проросійської концепції в американській політиці”...

А на стор. 22-й С. Бандера ставить таке твердження:

„...ЗП УГВР заангажувалось у співпрацю з американськими чинниками найбільше з поміж усіх українських угруповань самостійницького напрямку...”

(Відомо, що угруповання С. Бандери називає себе особливо голосно самостійницьким. Отже і воно заангажувалося у ту співпрацю. До якої міри?).

А потім С. Бандера в своєму „листі” висуває ще такі твердження:

„Але не без значіння буде й те, чи воюючі проти СССР держави будуть підтримувати нашу визвольну боротьбу і наші визвольні цілі, чи подібно, як у 1917-20 рр. поставляться байдуже до наших змагань...”

„...США є ведучою і головною силовою цілого західного протибільшевицького блоку, а по-друге — американська політика на цьому відтинку виявляється досить опреділеною й активною, знаходиться в значно дальнішому розвитковому ступені, ніж політика будьякої іншої західної держави....”

ЗАКИД ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

С. Бандера пише:

„Одною із спірних точок у переговорах з „опозицією” було питання моєго організаційного становища. Представники „опозиції” стояли на тому, що я не є Головою Проводу ОУН, не маю права в такому характері діяти і виступати. Такі твердження „опозиція” обстоювала твердо і було ясним, що в тому питанні не може бути погодження зі становищем ЗЧ ОУН...” („Лист”, стор. 24).

„ЗП УГВР й „опозиція” старалася різними способами дискредитувати

авторитет Голови Проводу ОУН (тобто С. Бандери — прим. н.) перед українською емігацією і перед чужинним світом та протиставився моїй політичній діяльності. Кожний мій виступ, в будь-якій формі, як речника визвольного руху, був наражений на відкриту протиакцію з їх боку, на дискредитування найгіршими методами і демагогічними аргументами. Такі випадки вже були, і опозиційне ЗП УГВР шукало нагоди для своїх нападок..." („Лист”, стор. 25).

(З наведених уривків бачимо, що: 1) Справу ставлено ясно і відкрито, бо для всіх членів ОУН, які були в підпіллі в Україні під час війни, ця справа була ясна, що головою ОУН не є С. Бандера; 2) Закордон. Представництво УГВР не мало потреби спростовувати „виступів чи зовнішньо-політичної діяльності” С. Бандери, бо її не було, а писання „Слова” чи „Листів до „друзів” ледви чи можна назвати політичною діяльністю. Є тільки питання, чи ЗП УГВР мало право заперечувати „виступи” С. Бандери, як „єдиного речника визвольного руху” закордоном? Сам С. Бандера в „Листі” каже, що так, бо —

„З(акордонне) П(редставництво) УГВР формально являється органом визвольно-революційного руху. Воно має змогу покликатися на становище Проводу ОУН на Українських Землях з 50 р., в якому стверджено умандовування членів „опозиції” (деяких з поміж них) в ЗП УГВР. На тій основі ЗП УГВР виступає в імені визвольно-революційного руху..."

(„Лист” С. Бандери, стор. 25).

ЯКЕ БУЛО СТАНОВИЩЕ КРАЮ В ТИ СПРАВІ?

С. Бандера пише:

„...Становище Проводу ОУН на УЗ після смерті сл. п. пр. Тура (ген.-хор. Т. Чупринки — прим. н.) якраз в цій справі відібрало мені ініціативу й децію, належну Голові Проводу ОУН, так, що я фактично не мав більше змоги ужити успішних заходів для розв'язання того ненормального стану, чи усунення його зі структури визвольно-революційного фронту..."

„Опозиції” закидала мені неправне приписування собі посту Голови Проводу ОУН, не визнавала його і це своє становище маніфестувала, як в організаційному відношенні, так теж у публичних політичних виступах. Провід ОУН на УЗ про це мусів знасти з матеріалів, які дійшли з закордону до нього і з особистого реферування зв'язкових. Але в його становищі до спірних справ закордоном немає осуду, ані відкінення такої постави „опозиції”... Це становище подане закордон в такій формулі, що „опозиція” на ней покликається і твердить, що Провід ОУН на УЗ не вважає мене Головою Проводу ОУН..."

(„Лист”, стор. 26-27).

„Провід ОУН на УЗ перейшов до денної порядку над рішенням П. Н. Конференції ЗЧ ОУН (відомої міттенвальської конференції — прим. н.) в справі „опозиції”, над заявами кількох членів „опозиції” про їхне уступлення з ЗП УГВР та над призначеннями на їхне місце інших кандидатів до ЗП УГВР. Всупереч цьому Провід ОУН на КЗ подав, що відносних членів „опозиції” дальнє вважає делегатами ОУН в ЗП УГВР.

...Провід ОУН на УЗ підпорядкував собі кількох членів „опозиції”, висловіннях 1944 р. закордон як членів ЗП УГВР... Таким чином вийняв їх з-під компетенції ЗЧ ОУН..."

...Провід ОУН на УЗ взяв на себе роль не тільки роз’ємника і суперарбітра, але, підпорядковуючи собі членів „опозиції” в ЗП, тим самим взяв на себе відповідальність за роботу „опозиції"... („Лист”, стор. 27).

„Згадані повище потягнення Проводу ОУН на УЗ в сполученні з поставою й інтерпретацією їх з боку „опозиції” забльокувало мені власну можливість успішного застосування будь-яких засобів морального й організаційного впливу, належних Голові Проводу ОУН, для остаточного розв’язання цілої справи..." (Лист, ст. 28).

...Дехто з друзів висловлював здивування, чому я так поступив аж тепер, хоч причини такого уступлення існують вже довший час, зокрема, чому я не зробив такого висновку після одержання становища Проводу ОУН на УЗ в 50 р. Моя відповідь наступна: тоді, зараз після смерті сл. п. пр. Тура, я не міг цього зробити, бо таке безпосереднє чергування того рода струсів було б надмірним моральним переобтяжженням для революційних кадрів у батьківщині.

...При всму я не керувався будь-якими особистими мотивами, а тільки своїм розумінням добра справи і конечності... („Лист”, стор. 29).

(А нам здається, що кожний читач зрозуміє чим керується С. Бандера. Хай читач зверне увагу на „відповідь” С. Бандери, чому він „аж тепер уступив”. Писати так про себе самого і прирівнювати своє еміграційне борсандія „уступлення” до геройської смерті сл. п. ген.-хор. Т. Чупринки — це тільки зарозумілість і моральна ницість. Такі еміграційні „струси” ніколи не мали, не мають і не будуть мати ніякого впливу на визвольне підпілля в Краю).

А ЩО ДАЛЬШЕ?

Скритикувавши ідейно-програмовий зміст визвольного руху в Україні, висунувши необосновані закиди в сторону ЗП УГВР за „співпрацю” з американцями в користь визвольного підпілля в Україні та вяснивши як представляється справа його „головства” в світлі рішень Краю, С. Бандера поєде плян праці для своєї закордонної

організації ЗЧ ОУН. Ось він майже в цілості:

„Ще важнішим від зовнішньо-політичної роботи є другий комплекс діяльності закордонної частини Організації: підготова і залучення до безпосередньої революційної боротьби на Рідних Землях якнайбільше сил та матеріалів з закордону...”

(„Лист”, стор. 32).

„Закордонні Частини в теперішньому своєму стані неприготовані і неспособні до належного виконання тих завдань...” („Лист”, стор. 33).

„Підготова закордонних кадрів Організації до великих революційних дій це справа незвичайно важна. На неї складається ряд комплексів, як: розпрацювання плянів розгортання революційної діяльності в цілому новій і незнаній обстановці, на різних теренах і в різних ситуаціях; приготування революційно-пропагандивих матеріалів з узглядненням різних варіантів для різних середовищ і серед різних ситуацій; присвоєння всого цего всім кадрам шляхом систематичного проводжування вишколів; розроблення і засвоєння членством необхідних відомостей теренознавства революційної дії теж поза українськими землями, до якого належать відомості географії, умовин побуту, знання мови, характеру й звичаїв населення і т. п.; вишкіл військовий революційно - повстанчої організації, стратегії і тактики, вишколи з різних практичних знань, необхідних в розгортанні революційної дії; організування груп, з призначенням на окремі тезеси, які систематично будуть підготовлюватися до дій в даних теренах і збиратимуть потрібні для цього відомості; плянування і підготова способів як пробратись у відповідний час на призначенні терени діяння, узгляднюючи різні розвитки ситуацій і створені можливості; забезпечення редин тих революціонерів, які мусять їх залишити й відійти до боротьби.

„Це тільки деякі з найважніших проблем, що входять в засяг цілої підготови закордонних кадрів. При тому треба узгляднити ще один момент. Кромі підсилювання існуючих в Україні підпільно-повстанських частин, завданням прибуваючих з-за кордону відділів буде направлятись і діяти там, де нема нашої акції, ініціювати, відновляти і організувати революційну боротьбу на таких теренах, де революційна боротьба ще не зorganізована, або перервана....”

„Це все дуже трудні, але невідхилені завдання, які закордонні кадри будуть мусіти сповнити, як резервна частина Організації... Свідомість незвичайної трудності тих завдань наказує підходити до справи з найглибшою серйозністю. Все, що досі робилось в Закордонних Частинах не стоїть в жоднім порівнанні до того, що перед нами. Відхилятись від

прийняття на себе тих завдань не можна ніяк, ані цілості ЗЧ, ані нікому з членства, хто тільки буде фізично спосібний до безпосередньої революційної боротьби... В найближчому часі мусить запасті рішення, як в організації так і в кожного окремого члена, а вслід за рішенням мусить розпочатись фактичне послідовне підготовлювання до найважчих завдань, які будуть остаточним іспитом”.

(„Лист”, стор. 33-34).

НАСАМ ПЕРЕД ГРОШІ

„Велетенські й дуже важкі завдання, що стоять перед цілою ЗЧ ОУН, накладають такі ж великі обов’язки на кожного члена. У трактуванні цих обов’язків мусить прийти цілковита зміна, якщо ця частина членства має дійсно, а не тільки номінально, належати до революційної ОУН, яка у батьківщині серед найважчих умовин продовжує героїчну боротьбу. Тепер трапляються такі явища, що члени Організації в заокеанських країнах, які живуть порівнально у достатках, відмовляються платити оподаткування, мовляв — зависокі. А богато членів взагалі не вив’язується навіть з фінансових зобов’язань. Очевидно такі явища не можуть мати у нас місця. В обов’язках членів, як у накладанні їх Організацією, так і у виконуванні кожним членом, мусить діяти ця сама засада, що завсіди у нас була і яка тепер в найвижчій мірі обов’язує в краю — засада найвищої жертвенности. Організація мусить вимагати від своїх членів того, чого вимагає наша боротьба: коли треба — віддати все в жертву. Кожний член мусить бути готовий покинути рідні, кинути свої особисті життєві пляни, працю, іти в боротьбу в найтрудніших умовинах, готовий — коли прийдеся, покласти й свое життя. Це основна міра обов’язків члена, чого від кожного, без жодного виїмку, Організація вимагати мусить і вимагати буде...”

„...Як в праці, так і в сповнюванні матеріальних повинностей кожний член має віддавати Організації, а через неї визвольній справі таку мірку, щоби це була для нього посильна, але правдива ЖЕРТВА, а не злишок, те, що збуває”. („Лист”, стор. 34).

(До речі, в „Листі” С. Бандери — підкреслено одиноче слово „жертва”).

Це були б найважніші й своїм змістом найцікавіші винятки з „Листа до друзів і подруг” С. Бандери. До деяких місць ми додали потрібні пояснення. До тексту пляну підготовки ЗЧ ОУН „до великих революційних дій” не потрібно нічого додавати ані пояснювати; вони ясні і говорять самі за себе. Якщо б якийсь політичний діяч іншого народу написав такий плян праці для його партії, то скінчив би себе політично раз на завжди.